

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНО ЖУРИ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР“ ПО ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„ФИНАНСИ, ПАРИЧНО ОБРЪЩЕНИЕ,
КРЕДИТ И ЗАСТРАХОВКА (ФИНАНСИ)“

СТАНОВИЩЕ

Изготвил становището: доц. д-р Жельо Вътев Вътев, катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, утвърдено със заповед № 1035 от 02.12.2021 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и решение на научното жури от проведено първо заседание на 03.12.2021 г.

Автор на дисертационния труд: Владимир Христов Сиркаров, задочна докторантura, обучение финансирано от държавата, по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, докторска програма: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Звено, където докторантът е зачислен: Катедра „Финанси и кредит“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Предизвикателства пред съвременната парична политика и оптимизиране на управлението на паричните агрегати“

Научен ръководител: Доц. д-р Александър Ганчев, катедра „Финанси и кредит“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Настоящото становище е изготовено съобразно изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

1. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на докторант Владимир Сиркаров представлява едно сериозно теоретико-приложно изследване с общ обем от 198 страници. Може да се приеме, че този обем е напълно достатъчен за постигане на поставените от автора цел и задачи. Разработката се състои от въведение (7 страници), основен текст (три глави – 175 страници), заключение (5 страници), списък с използваните и цитираните литературни източници. Трите глави са добре балансираны и се намират в логическа обвързаност помежду си. Първа глава се състои от 4 параграфа, а втора и трета глава – от 3 параграфа. Въвеждащата и заключителната част са представени съобразно общоприетите изисквания. В основния текст са включени 11 таблици и 31 фигури.

Дисертацията има ясно дефинирани обект, предмет, цели и задачи на изследване, както и формулирана дисертационна теза. Обект на разработката е паричното предлагане. Предметът на изследването се фокусира върху инструментариума за измерване на паричното предлагане и дефинирането на неговите теоретични, монетарни и количествени

характеристики. Целта на дисертацията е комплексното изследване на възможностите за оптимизиране на изчисляването на паричното предлагане чрез конструиране на паричен агрегат, който съответства на теоретичната основа за парите като универсално средство за размяна. Дисертационната теза, която се защитава е, че класическите парични агрегати в условията на парични системи с необезпечени пари не представлят коректно паричното предлагане, поради което съществува възможност за оптимизиране на точността на измерването му посредством паричен агрегат, отчитащ изцяло функцията на парите като окончателно платежно средство при всички възможни транзакции. Избраната методология на изследването съответства на поставените цел и задачи.

Докторантът е добре запознат със състоянието и степента на разработеност на проблема в специализираната икономическа литература, както и на практическите достижения в изследваната от него област. Той стъпва на богат и разнообразен набор от литературни източници. Към дисертационния труд е приложена библиография, която включва общо 104 заглавия, от които 12 на кирилица, 92 на латиница. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно са цитирани.

Авторът демонстрира възможности да систематизира и критично да осмисля съществуващите научни възгледи или практически проблеми и на тази основа аргументирано да защитава своя позиция. Това ми дава основание да смяtam, че той може успешно да провежда самостоятелно научно изследване.

2. ПРЕЦЕНКА НА ФОРМАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Разработката е посветена на реален, значим и актуален икономически проблем. Той предполага научно изследване както от теоретическа, така и от практическа гледна точка. Разглежданата тема има много аспекти. Тя изисква поставянето на широк спектър от въпроси, отнасящи се до разнородни страни на съвременната парична политика. Във връзка с това актуалността на дисертационния труд се определя от няколко момента: 1) Важността на парите и паричното предлагане за динамиката на основни макроикономически променливи в условията на парични системи, използващи необезпечени пари; 2) Наличието на методологически недостатъци в съществуващите към момента начини за измерване на паричното предлагане; 3) Важността на правилното и коректно измерване и управление на паричното предлагане и паричните агрегати в условията на силно разхлабени парични политики от страна на водещите централни банки през последните десетилетия.

Дисертацията е издържана в структурно отношение и притежава необходимата логическа последователност при разглеждането на съответните въпроси. Тя е добре организирана, като в изложението се наблюдава преход от общото към частното. В началото се представят парите като икономически феномен – тяхното възникване, еволюция и роля в стопанските процеси (глава първа). На тази основа по-нататък вниманието се фокусира върху някои ключови еволюционни и теоретични аспекти на паричните системи (глава втора). Изследването завършва с очертаване на различни теоретични и практико-приложни проблеми, свързани с оптимизиране управлението на паричните агрегати (трета втора). Става ясно, че в структурно отношение прозира съчетаване на теоретическите, приложните, методологическите и емпиричните аспекти на разглежданата проблематика. Освен това съществува пълно съответствие между темата и съдържанието на изследването.

Добро впечатление прави стремежът на докторанта, там където е възможно или необходимо, да засили дискусионния характер на разработката. По определени въпроси се

представят становища и гледни точки на отделни автори или различни школи. Същевременно това се прави не самоцелно, а по много от тези въпроси той обосновава собствената си позиция. Така авторът предава по-силно изразен изследователски характер на своята работа.

Разработката се отличава с релевантност на използваните фигури, графики и таблици. По този начин се постига нагледно и ефикасно поднасяне на анализираната информация, като предпоставка за обективни и достоверни изводи.

Изготвеният автореферат е в обем от 47 страници. Той отразява в синтезиран вид съдържанието, основните резултати и изводи, постигнати в процеса на изследването. В него се съдържат всички необходими елементи за съставяне на автореферат към дисертационен труд, в т.ч. обосноваване актуалността на темата, очертаване на обекта, предмета, целта, задачите, изследователската теза и методологията на изследването, представяне на структурата и съдържанието на труда, както и насоки за бъдещи изследвания по темата на дисертацията, справка за приносите, справка за съответствие с националните изисквания, списък на публикациите на докторанта, декларация за оригиналност на дисертационния труд.

Всички публикации на автора, отразени в автореферата (общо 4 на брой), са по темата на дисертацията. Докторантът има публикувани една студия, две статии и един научен доклад, с което покрива националните изисквания за минимален брой точки съгласно Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Република България. Тези публикации представляват части от дисертационния труд и отразяват някои от положителните моменти с характер на приноси. Така той става известен на интересуващите се от съответната проблематика представители на финансовата теория и практика. За това съдействат и участията на автора в различни научни форуми (2 на брой), по проблеми, свързани с темата на дисертацията.

Работата на научния ръководител доц. д-р Александър Ганчев с докторанта може да се оцени като ползотворна, съдействайки за превръщането на дисертацията в завършено научно съчинение.

3. Положителни страни на дисертационния труд

Представената разработка е завършено изследване по една определено актуална тема. Авторът демонстрира способност да проучва, да систематизира, да открива проблеми и да търси насоки за тяхното решаване.

В дисертацията се открояват редица положителни моменти, които докторантът сполучливо е формулирал в справката за научните приноси. Според нас по-съществените от тях, представени в синтезиран вид, са следните:

- Положително може да се оцени извършеният системен анализ на парите като универсално разменно средство, на базата на който авторът предлага класификация на техните форми, обособявайки ги в три основни групи – натурални пари, непазарно наложени пари и стоково необезпечени пари.
- Направен е подробен сравнителен анализ на концепциите и проблемите, свързани с управлението на паричното предлагане, и оптимизирането на паричната политика през различните етапи от развитието на световната парична система.
- Висока оценка заслужава извършения критичен анализ на компонентите, формирани паричните агрегати M1 и M2. В резултат на това се стига до извода, че последните не

измерват прецизно паричното предлагане, защото, от една страна, включват елементи, които не отчитат реалното предлагане на пари, а от друга – има такива инструменти, които притежават съответните парични характеристики, но не са отразени в обхвата на посочените парични агрегати.

- Аргументира се кои компоненти на стандартните пари и паричните заместители би следвало да се отчитат при измерване на паричното предлагане. На тази основа авторът обосновава необходимостта от използването на нов паричен агрегат, наречен от него агрегат „Действително парично предлагане“ (Actual Money Supply - AMS).
- Не може да не се отчете стремежът на докторанта да конструира своята разработка върху анализ на широка база реални данни. Посредством обработването на богат емпиричен материал се изследват количествените характеристики на паричните агрегати и тяхното влияние върху ключови макроикономически променливи като брутен вътрешен продукт, индекс на потребителските цени, заетост, цени на недвижими имоти, котировки на пазарите на акции и баланс по текущата сметка.

4. БЕЛЕЖКИ И ВЪПРОСИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Съществени критични бележки към разработката нямам. Във връзка с защитата на дисертацията си позволявам да отправя към докторанта следния конкретизиращ въпрос: доколко паричните агрегати, използвани в българската банкова практика, отразяват прецизно паричното предлагане и съществува ли у нас необходимост или възможност за използване на обоснования от автора нов паричен агрегат „Действително парично предлагане“ (AMS)?

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд представлява завършено научно съчинение и може да се оцени като успешен. Той отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Считам, че докторантът притежава необходимите качества за получаването на тази образователна и научна степен.

На тази основа изразявам положително становище относно дисертационния труд на тема „Предизвикателства пред съвременната парична политика и оптимизиране на управлението на паричните агрегати“ и предлагам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ (по икономика) на Владимир Христов Сиркаров по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“.

14.12.2021 г.

Рецензент::

(доц. д-р Жельо Вътев)